

▲ Inwoners van een Ghanees dorpje bouwen een eigen Calabash Cistern. FOTOS TOMMIE VAN ESSEN

Hij was 26 jaar, toen hij vanuit Libië vluchtte naar Nederland. Alfred Atta (66), geboren in Ghana, kwam in Oldenzaal terecht. Hij integreerde, maar als donderslag bij heldere hemel viel er een brief op de mat: hij mocht niet in Nederland blijven en moest terug. Oldenzaal kwam massaal in actie, met succes: Atta mocht blijven. Dit is zijn (bijzondere) verhaal.

Gijs Groeneveld,
Oldenzaal

▲ Tommie van Essen (links) en Alfred Atta (rechtsonder) met een groep getrainde inwoners van Ghana.

‘Ik was toen de enige Afrikaan in Oldenzaal’

Het waren roerige tijden. In 1984 kwamen er militairen aan de macht in Ghana. Die hadden een band met de toenmalige leider van Libië, Muammar Kadhafi. Veel Ghanezen, waaronder Atta, moesten een training ondergaan in Libië, doordrenkt met dezelfde revolutionaire ideeën als die van Kadhafi. „Zo kwam ik in Libië terecht”, zegt Atta. Daar ging het helemaal mis. „Benghazi werd gebombardeerd door de Amerikanen, die Kadhafi wilden doden.”

Atta, die op dat moment in Benghazi was, sloeg op de vlucht. „Het hele land werd kapotgescho-

ten en -gebombardeerd, het was er totaal niet veilig. Samen met een paar anderen begon ik te rennen, tot ik een Nederlandse vlag zag. Dat was een ambassade. Ze lieten ons binnen en we kregen een visum om naar Nederland te kunnen.”

“We slaan twee vliegen in één klap, want ze kunnen ook als metselaar aan de slag”

– Tommie van Essen

Atta kwam in Oldenzaal terecht, waar hij al snel integreerde. Hij werd lid van Quick'20, maar ging ook volleyballen en hardlopen. Daarnaast deed hij vrijwilligerswerk bij bejaardenhuizen en vertelde hij op basisscholen over Afrika en Ghana. „Ik was op dat moment de enige Afrikaan in Oldenzaal, dus werd al snel een bekend gezicht.”

De brief...

Na 3,5 jaar in Twente viel er echter een brief op de mat bij Atta. „Met de boodschap dat ik terug moest naar Ghana. Dat was gigantisch schrikken, het kwam als een donderslag bij heldere hemel.” Maar Oldenzalers kwamen in actie.

„Overall werden spandoeken opgehangen, ze wilden mij allemaal helpen. En op allerlei viaducten werd de tekst ‘Alfred moet blijven’ gekalkt. Hartverwarmend.”

Atta mocht in Nederland blijven en woont tot op de dag van vandaag in Oldenzaal. Hij besloot iets terug te doen voor zijn geboorteland Ghana. Mede daarom werd in 2017 de stichting Ghana over de IJssel opgericht. „In Ghana heerst heel veel armoede. Wij plaatsen met onze stichting zogenaamde Calabash Cisterns. Heel simpel gezegd zijn dat grote, gemetselde watertanks van 5000 liter waarin regenwater opgevangen wordt. Zodat Ghanezen ook in de warme en droge maanden genoeg drink-

water hebben.” De stichting Ghana over de IJssel kwam tot stand toen Eerhard Mensink en Atta elkaar ontmoetten. Atta was op dat moment al actief in het Afrikaanse land met zijn vereniging Ghana Twente. Ze gingen samen naar Ghana om in het dorpje waar Atta geboren werd een eerste Calabash Cistern te bouwen. „Het begon kleinschalig, met giften van vrienden en familie”, legt Tommie van Essen, secretaris van Stichting Ghana over de IJssel, uit. „Dat groeide al snel uit tot een grotere stichting.”

Trainingen geven

In een Calabash Cistern wordt regenwater opgevangen en vervol-

“Samen met een paar anderen begon ik te rennen, tot ik een Nederlandse vlag zag”

– Alfred Atta

gens koel en donker opgeslagen. Dit zorgt ervoor dat de kwaliteit van het water goed blijft. In verschillende Afrikaanse landen heeft het principe zich al verspreid.

Bij gezinnen

„Op dit moment is een aantal leden van de stichting, waaronder Alfred, in Ghana om trainingen te geven”, vertelt Van Essen. „We laten de lokale bevolking zien hoe ze Calabash Cisterns kunnen metselen. Daarmee slaan we twee vliegen in een klap, want de mensen die aan de training mee hebben gedaan kunnen ook als metselaar aan de slag.”

De Calabash Cisterns worden vooral bij gezinnen gebouwd. In

het verleden werd dat ook gedaan bij scholen en ziekenhuizen, maar dat werkte niet. Van Essen: „Dan gebeurde het regelmatig dat niemand zich verantwoordelijk voelde en liet het onderhoud te wensen over.” De stichting Ghana over de IJssel werkt met een duidelijk principe: minimaal één derde van de kosten wordt vergoed door de aanstaande eigenaar van de Calabash Cistern, voor de rest springt de stichting bij.

■ Om zoveel mogelijk Calabash Cisterns te plaatsen op plekken waar deze hard nodig zijn, kan de stichting alle hulp gebruiken. Kijk voor meer informatie op stichting-ghanaoverdeijssel.nl.